

Warszawa, 6 lipca 2022r.

Praca z ciałem w psychoterapii

Budowanie świadomości ciała w niektórych podejściach terapeutycznych jest niezbędnym elementem terapii. Zadbanie o nie w takich aspektach jak dieta, aktywność fizyczna, budowanie samoświadomości, to niezbędne elementy zdrowienia. W gabinecie psychoterapeuty pracujemy z tym ostatnim. Świadomość ciała, to według naszego rozumienia, subiektywne zauważanie doznań cielesnych, które powstają pod wpływem bodźców pochodzących nie tylko ze świata zewnętrznego, ale także i od nas samych. Elementy pracy z ciałem odnajdziemy w terapii indywidualnej, grupowej, terapii par i rodzin, a także w wielu warsztatach i szkoleniach samorozwojowych.

W jaki sposób emocje wpływają na ciało - połączenie ciała i psychiki

Fot.: pixabay.com

„W zdrowym ciele, zdrowy duch”, „strach ma wielkie oczy”, „chować głowę w piasek” czy „mieć coś na wątrobie” – przysłowia i powiedzenia wskazują, że emocje łączą się z reakcjami w ciele człowieka. Oddziałują one na siebie nawzajem, pobudzają się, wywołują ruch. Strach pobudza krążenie i wywołuje szybsze bicie serca, wstyd często powoduje rumieńce i chęć schowania się, złość i gniew mogą powodować

zaciskanie pięści, radość czy duma mogą pokazywać się we łzach poczucia szczęścia. Mimo tego, że emocje powstają w naszym umyśle, mają ogromny wpływ na całe nasze ciało, ponieważ wywołują nie tylko zmiany w chemii mózgu, ale też reakcje w różnych układach organizmu: nerwowym, hormonalnym, odpornościowym, oddechowym czy pokarmowym. W psychologii/medycynie są oddzielne gałęzie, które zajmują się wpływem czynników psychicznych na pojawienie się chorób; są to psychoneuroimmunologia oraz psychosomatyka.

Praca w gabinecie

Psychoterapeuta stosuje różne elementy pracy z ciałem, dostosowane do możliwości i wglądu pacjenta oraz etapu terapii. Zwraca on uwagę na to, co się dzieje w ciele pacjenta, w jaki sposób siedzi na fotelu, jak oddycha, co robi z rękoma czy nogami. Jak zmienia się jego ciało kiedy mówi o rzeczach trudnych, a jak reaguje na coś, co sprawia mu radość lub napawa dumą. Terapeuta próbuje zapoznać go z własnym ciałem i odczuciami z niego płynącymi. Pyta: „Co Pan/-i czuje w tym momencie? Jak to jest czuć złość/strach/wstyd? Gdzie jest odczuwana radość?” Część terapeutów m.in. pracujących w nurtach integratywnych, humanistyczno – egzystencjalnych, doświadczeniowych czy Gestalt, może też prosić swoich pacjentów o zaktywizowanie się na sesji m.in. przez zmianę pozycji w fotelu, wstanie, zaciskanie pięści, oczu. Na niektórych oddziałach aktywnie łączy się pracę gabinetową m.in. z terapią ruchem i tańcem.

Praca z oddechem

Koncentracja na tym, w jaki sposób oddychamy, jest kolejną wskazówką do poznania naszego ciała i poszerzenia świadomości o sobie. Nasz oddech zmienia się pod wpływem różnych wydarzeń i emocji. Może przyspieszać, być niewystarczająco

głęboki, może się zatrzymywać. Wpływa to na cały nasz organizm, jego funkcjonowanie, samopoczucie. W badaniach stwierdzono, że osoby lękowe i wycofane miały tendencję do oddychania płytkiego, na poziomie klatki piersiowej, natomiast osoby zrelaksowane oddychały wolniej, głębiej, na poziomie brzucha (przepony). W gabinecie terapeuci mogą uczyć świadomego oddechu, często ćwiczą wspólnie, dają wskazówki do dalszej samodzielnej pracy. Mogą również prowadzić sesję z elementami relaksacji.

Rozluźnienie i wizualizacje

Kiedy poszerza się świadomość ciała, umiemy zauważać nasze stany, nazywać je, symbolizować. Kolejnym ważnym etapem jest umiejętność wprowadzenia się w stan spoczynku i ukojenia. Relaksacja jest techniką, która umożliwia odprężenie, uspokojenie się i pomaga odzyskać równowagę wewnętrzną. Terapeuta próbuje wprowadzić pacjenta w stan rozluźnienia, pomaga skupić mu się na ciele i odczuciach z niego płynących. Mogą to być techniki koncentracji na poszczególnych częściach ciała, techniki wyobrażeniowe i wizualizacje. To także treningi uważności mindfulness oraz focusing.

Granice ciała i kwestie etyczne

Aby zacząć pracę z ciałem, niezbędne jest stworzenie silnej i bezpiecznej relacji pomiędzy pacjentem a terapeutą. Pacjent poznaje swoje granice, zaczyna je nazywać i z powrotem ustawiać. Praca z ciałem, mówienie o nim, badanie go, odczuwanie – nie zawsze jest komfortowe, dlatego też niezbędne jest zaufanie wobec siebie nawzajem oraz właściwa postawa etyczna terapeuty. Nie każdy może też od razu rozpocząć pracę z ciałem, praca ta jest niewskazana dla osób z traumą.

Psychoterapia wzbogacona o pracę z ciałem to efektywny sposób na pogłębienie relacji ze sobą, poszerzenie samoświadomości, zrozumienie własnych potrzeb i motywacji. Może to być skuteczny sposób na „ruszenie dalej”, odblokowanie się. Kiedy zaczynamy zauważać sygnały z ciała, przyjmować je, odczytywać jako potrzeby, niebezpieczeństwa, blokady, to jesteśmy na najlepszej drodze do zdrowienia.

(-) *Agnieszka Szymańska*

Agnieszka Szymańska – psychoterapeutka ze Specjalistycznej Poradni Rodzinnej Dzielnicy Wawer m.st. Warszawy. Zajmuje się psychoterapią indywidualną osób dorosłych.

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna Dzielnicy Wawer m.st. Warszawy jest jednostką organizacyjną m.st. Warszawy działającą dla mieszkańców Warszawy.

Skontaktuj się z nami:

22 277 11 98
22 277 11 97

sekretariat@sprwawer.pl

www.sprwawer.pl

[@SPRWawer](https://www.facebook.com/SPRWawer)